Energiatuki LTAEI 2024

Energiatuen valtuuden muutokset lisätalousarviossa ja viimeaikaiset muutokset

5.4.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Energiatukimomentti (32.20.41)

- Energiatukimomentti sisältää
  - Energiatuen (VNA 262/2023)
  - RRF-energiainvestointituen (VNA 1112/2021)
    - Rahoitus EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä
  - Kivihiilestä luopuvien tuen (VNA 129/2020)
    - Vain maksatuksia jäljellä

- Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:
  - tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) sekä kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) mukaisiin vetyhankkeisiin, akkuarvoketjuhankkeisiin sekä liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointihankkeisiin sekä
  - Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille unionin normit ylittäviin ympäristönsuojelun investointihankkeisiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen sekä jätteen kierrätystä ja uudelleenkäyttöä koskeviin investointihankkeisiin

- Energiatukimomentti sisältää myöntövaltuuden sekä arviomäärärahan
  - Arviomääräraha perustuu myöntövaltuudesta tehtyjen tukipäätösten maksatuksiin ja siten seuraa myöntövaltuuksien kehittymistä viiveellä
  - Toteutuva määräraha on aina myöntövaltuutta pienempi, sillä kaikki tuetut hankkeet eivät toteudu ja osa toteutuu joko alkuperäistä pienempänä tai arvioitua alemmilla kustannuksilla
  - Varsinainen tuki maksetaan aina jälkikäteen hankkeen etenemisen ja toteutuneiden kustannusten perusteella

Energiatuki (investointituki)

- Valtionavustuslaki → energiatukiasetus (nyk. VNA 262/2023)
  - EU valtiontukisääntely: Yleinen ryhmäpoikkeusasetus (RPA) / ilmasto-, ympäristö- ja energiatuen suuntaviivat (CEEAG)
- Energiatukea voidaan myöntää investointi- tai selvityshankkeisiin, jotka edistävät
  1. uusiutuvan energian tuotantoa
  2. energiansäästöä tai energian tuotannon tai käytön tehostamista
  3. hukkalämmön hyödyntämistä
  4. energiajärjestelmän muuttumista vähähiiliseksi
- Ensisijaiset tavoitteet ovat energia- ja ilmastopoliittisia
  - Etusijalla ovat uuden energiateknologian hankkeet
    - Kokonaan päästötön energiantuotanto tulevaisuudessa vaatii uusia innovaatioita ja teknologioita, joiden kaupallistamista pyritään energiatuella edistämään
  - Lyhyellä aikavälillä tavoitteena on etenkin taakanjakosektorin päästövähenemät
    - Päästökaupan ulkopuolinen sähkön- ja lämmöntuotanto (pientuotanto), liikennesektori (uusiutuvien polttoaineiden tuotanto) ja energiatehokkuus (energiatehokkuussopimusjärjestelmän yrityksille)
- Energiatukea voidaan myöntää yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille.
  - Tukea ei myönnetä asunto-osakeyhtiöille, asuinkiinteistöille tai maatiloille.
- Tukipäätökset tehdään Business Finlandissa tai TEM:ssä investointikustannuksista riippuen
  - Pienille hankkeille (<5M€) jatkuva haku (BF)
  - Suurille hankkeille (>5M€) erilliset suurten demonstraatiohankkeiden haut (TEM)

Keskeiset muutokset 2024

- Energiatukiasetus:
  - Päivittyneeseen EU:n valtiontukisääntelyyn sopeutus (yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen päivitys 06/2023)
  - Vesivoima-, pumppuvoima- sekä muiden sähköjärjestelmän säätökykyä edistävien hankkeiden tukemisen mahdollistaminen

- Energiatukilinjaukset:
  - Tavoitteena sopeuttaa tukihakemus ja –päätösmäärät aiempaa merkittävästi vähäisempään myöntövaltuustasoon
  - Painopiste energiatehokkuussopimusjärjestelmän energiatehokkuushankkeissa
  - Uusiutuva energia:
    - Vain uuden teknologian hankkeita tuetaan
  - Energiatehokkuus:
    - Rakennuksiin sekä niiden talotekniikkaan liittyviä energiatehokkuushankkeet eivät ole tukikelpoisia, lukuun ottamatta uuden teknologian hankkeita.
  - Tarkemmat linjaukset TEM:n nettisivuilla

Energiatuen jakautuminen 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yht. (M€)	%
Lämmöntuotanto	6,94	11,08	13,44	22,16	5,87	22,10	**81,6**	14 %
- Lämpökeskukset (puupolttoaineet)	2,33	1,56	0,41	0,26	0,24	0,08	**4,9**	1 %
- Lämpöpumput	0,87	0,97	4,63	17,91	4,04	22,03	**50,5**	9 %
- Biokaasu	0,00	5,22	2,01	3,36	1,58	0,00	**12,2**	2 %
- Aurinkolämpö	1,33	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	**1,3**	0 %
- Geoterminen lämpö			6,39	0,62	0,00	0,00	**7,0**	1 %
- Muut	2,41	3,33	0,00	0,00	0,00	0,00	**5,7**	1 %
Sähköntuotanto	9,00	16,07	6,62	18,06	18,01	11,45	**79,2**	13 %
- Vesivoima	0,00	2,90	0,00	0,00	0,00	0,00	**2,9**	0 %
- Tuulivoima (sis. merituulivoima)	0,00	0,00	0,00	0,02	0,04	0,12	**0,2**	0 %
- Biokaasu	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	**0,2**	0 %
- Kaatopaikkakaasu	0,73	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	**0,8**	0 %
- Aurinkosähkö	8,28	13,17	6,62	9,43	17,86	11,28	**66,6**	11 %
- Muut	0,00	0,00	0,00	8,40	0,00	0,05	**8,5**	1 %
Polttoaineet	17,12	6,90	50,19	39,93	46,83	47,54	**208,5**	35 %
- Puupolttoaineet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,0**	0 %
- Biokaasu (liikenne)	17,12	6,90	16,22	0,00	1,06	11,49	**52,8**	9 %
- Bionesteet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,0**	0 %
- Liikenteen uusiutuvat polttoaineet	0,00	0,00	33,97	0,00	45,77	0,00	**79,7**	14 %
- Vety		0,00	0,00	39,93	0,00	36,05	**76,0**	13 %
- Muut (sis. tutkimushankkeet)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,0**	0 %
Uusiutuvan energian investoinnit	33,06	34,05	70,25	80,15	70,71	81,09	**369,3**	63 %
Varastointihankkeet	0,00	0,00	0,00	45,33	0,00	7,73	**53,1**	9 %
Hiilidioksidin talteenotto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	**20,0**	3 %
Energiatehokkuus	20,27	17,96	32,51	31,30	22,70	23,23	**148,0**	25 %
Yhteensä myönnetty tukimäärä	**53,33**	**52,01**	**102,76**	**156,78**	**93,41**	**132,05**	**590,3**	**100 %**

- Vuonna 2023 yhteensä 1184 tukipäätöstä
  - BF: 1175 kpl
  - TEM: 9 kpl (ei sisällä RRF)
- Uusiutuva energia: 744 kpl
- Energiatehokkuus: 440 kpl
- Uuden teknologian osuus 74 %
  - BF 10 %
  - TEM 100 %

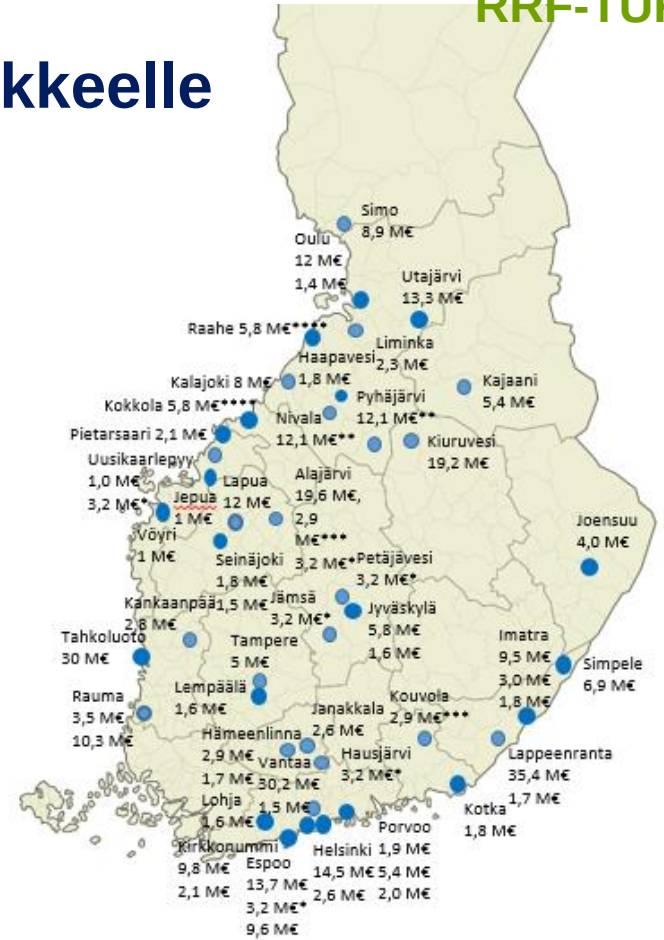
Listaus ja tarkemmat tiedot vuoden 2023 suurista demoista

RRF – energiainvestointituki

- Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman tavoitteiden mukaiset energiainvestointihankkeet (valtuus):
  1. Uuden energiateknologian käyttöönotto (124,35 + 30 M€)
  2. Vähähiilisen vedyn tuotanto, CO2:n talteenotto ja hyödyntäminen (127 M€, osa IPCEI)
  3. Teollisuuden energiaprosessien suora sähköistäminen tai vähähiilistäminen (47,5 M€)
  4. Energiainfrastruktuuri (sähkön siirto, hukkalämmön tai uusiutuvan energia siirto ja hyödyntäminen, vähähiilisen kaasun siirto, älykkäät ratkaisut) (154,35 M€)
  + RePowerEU (54,5 M€) korit 1-2.
- Arviointiperusteet:
  - Energia- ja päästövaikutukset, kustannustehokkuus, toteutettavuus, uutuusarvo ja monistettavuus, muut vaikutukset
- Hankkeiden tulee valmistua 30.6.2026 mennessä
  - Lisäksi runsaasti muita vaatimuksia (mm. milestones, tukipäätösmäärät)

Tukea myönnetty yhteensä 56 hankkeelle noin 378 M€ (TEM)

- Kokonaisinvestoinnit (hyväksyttävät kustannukset) n. 1,63 mrd. €
- Keskeisimmät energiavaikutukset
  - Aurinkosähkökapasiteetti 640 MW (600 GWh/a)
  - Merituulivoimakapasiteetti 30 MW (110 GWh/a)
  - Vedyn/RFNBOn tuotanto 240 GWh/a (hankkeiden toteutuminen epävarmaa)
  - Hukkalämmön hyödyntäminen 2200 GWh/a (+500 GWh/a muu lämmöntuotanto)
  - Biokaasun tuotanto 117 GWh/a
  - Energiansäästö 1 700 GWh/a (josta maakaasun osuus ~900 GWh/a)
- Muut vaikutukset:
  - -990 000 CO2tn/a
  - ~150 uutta työpaikkaa, ~3000 htv rakennusaikainen työllisyysvaikutus

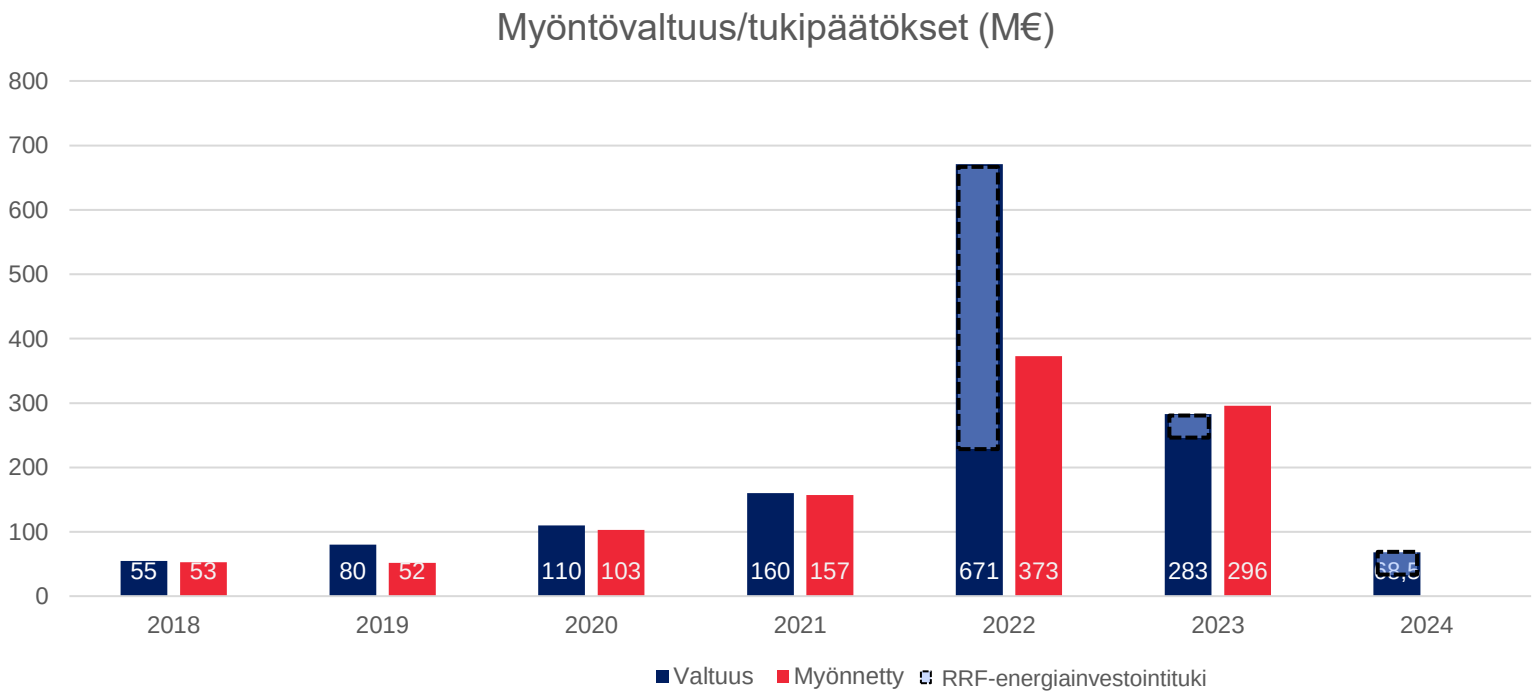

[Listaus ja tarkemmat tiedot hankkeista]

RRF-energiainvestointituki tilanne 03/2024

Mom. 32.20.41 RRF-valtuudet (M €)	2022	Jäljellä	2023	Jäljellä	*2024*	*Jää käyttäm.*	*Yht. käyttämättä*
RRF							
- Energiainfrastruktuuri	*154,4*	*35,1*			*0*	*9,5*	*44,6*
- Uuden energiateknologian hankkeet	*124,4*	*0,6*	*30,0*	*0*	*0*	*2,2*	*2,8*
- Vähähiilinen vety ja hiilidioksidin talteenotto	*127,0*	*0*			*0*	*65,6*	*65,6*
- Teollisuuden sähköistäminen	*47,5*	*3,2*			*0*		*3,2*
REPowerEU							
REP-haku					*54,5*		*54,5*
Yhteensä	**453,2**	**38,9**	**30**	**0**	**54,5**	**67,8**	**170,7**

Myöntövaltuuden kehitys 2018-2024

Tukihakemukset 2020-2024 (TEM)

Vuosi	Energiatuki	Hiilen energiakäytön korvaus	RRF ja REPowerEU	Yhteensä	Tukipäätökset (myönteiset)
2020	27	7	-	34	18
2021	37	2	-	39	14
2022	38	-	86	124	28
2023	32	-	37	69	43
2024	-	-	62	62	-

Energiatuki- ja RRF-tukivaltuudet: 2020-2026

Mom. 32.20.41 valtuudet (M €)	2020	2021	2022	2023	LTAE 2023	2024	LTAEI 2024	2025	2026
Energiatuki	**110,0**	**160,0**	**218,1**	**253,1**		**14,1**		***14,1***	***14,1***
- Pienet hankkeet (BF)	*40,0*	*40,0*	*40,0*	*28,1*		*14,1*		*14,1*	*14,1*
- Suuret demot (sis. vety)	*40,0*	*60,0*	*153,1*	*200,0*	*-54,5**				
- Akkuhankkeet			*25,0*	*25,0*					
- Kivihiilen korvaus	*30,0*	*60,0*							
RRF			**453,2**	**30,0**		***54,5***	***115,7***		
- Energia-infrastruktuuri			*154,4***	*30,0*			*44,6*		
- Uuden energiateknologian hankkeet			*124,4***			*54,5*	*2,3*		
- Vähähiilinen vety ja hiilidioksidin talteenotto			*127,0***				*65,6*		
- Teollisuuden sähköistäminen			*47,5*				*3,2*		
Yhteensä	**110,0**	**160,0**	**671,3**	**283,1**	**198,6**	**68,6**	***115,7***	***14,1***	***14,1***

**RePowerEU: lisärahoitus RRF-tukiohjelmaan vähennetty kansallisesta energiatukivaltuudesta*
***Käyttämätön osuus esitetty siirrettäväksi 2024 LTAEI*

